

порядку у територіальних громадах виникають додаткові фінансові витрати, а тому вони повинні бути заздалегідь закладанні в бюджеті територіальної громади на відповідний рік. В іншому випадку мова може йти про нецільове використання бюджетних коштів.

Одночасно вказаний процес займає тривалий час, що призводить до фінансових витрат за рахунок застосування судами загального строку позовної давності. Крім того, власники об'єктів нерухомого майна також здійснюють активні дії з метою виключення відповідальності за збагачення в вигляді орендної плати згідно ст.1212 ЦК України. Наприклад, переоформлюють права власності на об'єкти нерухомого майна шляхом укладання цивільно-правових договорів щодо їх відчуження, внесення в статутний фонд інших юридичних осіб тощо.

Отже, з урахуванням вищевикладеного, Верховному Суду потрібно удосконалювати судову практику щодо правових підстав та порядку стягнення коштів у разі користування земельною ділянкою без оформлення правовстановлюючих документів на неї.

Гречко О. О.,

кандидат юридичних наук, молодший науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України

ПІДТРИМКА ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

Одним із стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності на 2011-2021 роки, визначеним п. 4 ст. 4 Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [1], є технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу, також у Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства на 2018 – 2020 роки [2] зазначається важливість впровадження цифрового землеробства для розвитку сільського господарства. Безу-

мовно, впровадження агроінновацій дозволить перейти на якісно новий рівень розвитку аграрної сфери, сталого розвитку економічної, соціальної та екологічної складової. Економічний ефект впровадження цифрового землеробства полягає: в отриманні додаткового прибутку за рахунок підвищення врожайності, економії ресурсів та часу, зниженні ризиків – для агропідприємств; для України – в нарощуванні економічного потенціалу та підвищенні конкурентоздатності на світовому ринку. Екологічний ефект дозволяє зменшити забруднення довкілля: ґрунтів, ґрунтових вод та атмосфери. Соціальний ефект – підвищення привабливості праці у сільській місцевості, ефект оздоровлення населення за рахунок більш чистої аграрної продукції та менш забрудненого довкілля.

Впровадження застосування цифрових технологій в аграрній сфері відкриває нову еру землеробства – цифрове землеробство. Точне (цифрове) землеробство – комплексна високотехнологічна система сільськогосподарського менеджменту, що включає в себе технології глобального позиціонування (GPS), географічні інформаційні системи (GIS), технології оцінки врожайності (Yield Monitor Technologies), технологію змінного нормування (Variable Rate Technology), технології дистанційного зондування землі (ДЗЗ) і рішення технології «інтернет речей» (IoT) [3, С. 12]. Це новий етап розвитку агросфери, пов'язаний з використанням інформаційних систем, бортових комп'ютерів, управлінських і виконавських механізмів, здатних диференціювати способи обробки землі, норми внесення добрив, хімічних меліорантів і засобів захисту рослин [4, С. 50].

Хоча й процес цифровізації землеробства в Україні розпочався наприкінці минулого тисячоліття і згодом зазнав масового поширення, на сьогоднішній день головною проблемою є те, що аграріям (особливо середнім та малим фермерським господарствам) все ще бракує державної підтримки та стимулювання. Отже, органи місцевого самоврядування покликані створити аграріям сприятливі умови для застосування цифрових технологій, підтримувати та стимулювати їх.

Слід окреслити коло актуальних проблем, які уповільнюють процес впровадження цифрового землеробства: брак кваліфікованих працівників, які володіють новітніми знаннями щодо агроін-

новацій; низька поінформованість агропідприємців; недостатній досвід застосування цифрових технологій; висока вартість цифрового обладнання, що обумовлює неможливість придбання її малими та середніми фермерськими господарствами; недостатнє стимулювання МСП до впровадження цифрового землеробства та інш.

Розв'язання зазначених проблем має бути комплексним, тобто охоплювати усі напрями діяльності органів місцевого самоврядування щодо підтримки реалізації концепції цифрового землеробства:

- комунікаційна підтримка - забезпечення суб'єктів аграрних правовідносин зв'язком з консультативними центрами, навчальними центрами, науковими установами;

- інформаційна підтримка - інформація у мережі інтернет, платформи інноваційного розвитку агросектору, контакти дорадчих послуг, консультування з агробізнесу, технічного аудиту агрофірм;

- стимулювання - підвищення інтересу малих та середніх фермерських господарств до цифровізації землеробства;

- фінансова підтримка - фінансування з місцевих бюджетів, надання здешевлених кредитів, залучення інвестиційних ресурсів;

- ресурсозабезпечуюча підтримка - сприяння придбанню цифрового обладнання; забезпечення кваліфікованими кадровими ресурсами (агроном сьогодні повинен бути обізнаним до інноваційних технологій у сільському господарстві, систем агроконтролю та точного землеробства, оскільки це є основною проблемою впровадження цифрового землеробства);

- нормативно-правова підтримка - усі зазначені напрями функціонування органів місцевого самоврядування щодо впровадження цифрового землеробства варто враховувати при стратегічному плануванні інноваційного розвитку територій (у місцевих стратегіях та програмах розвитку інноваційної діяльності).

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що оскільки сучасні практичні реалії свідчать про деякі труднощі у впровадженні цифрового землеробства малими та середніми фермерськими господарствами, неможливості повноцінно та якісно застосовувати цифрові технології аграріями самостійно – органи місцевого самоврядування як посередник між державою та суб'єктами аграр-

них правовідносин, реалізуючи державну політику, покликани сприяти розвитку агросфери, що слугуватиме економічному розвитку як окремих агропідприємств, так і росту економіки України в цілому.

Список використаних джерел:

1. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 05.12.2012 р. № 3715-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>. (дата звернення: 16.11.2020).
2. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text> (дата звернення: 16.11.2020).
3. Якушев В. В. Точное земледелие: теория и практика. СПб.: ФГБНУ АФИ, 2016. 364 с.
4. Цифрова адженда України – 2020. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (дата звернення: 16.11.2020).

Григор'єва Х. А.,

д.ю.н., доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права Національного університету «Одеська юридична академія»

РОЗВИТОК АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ЯК ФАКТОР ПЕРЕГЛЯДУ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЗАСАД РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНИХ, ЗЕМЕЛЬНИХ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Незважаючи на економічну кризу, інноваційний розвиток у вітчизняній агросфері відбувається досить активно. У цьому дослідженні ми зупинимося на одному з його специфічних проявів – розвитку альтернативної енергетики. Поняття агросфери та альтернативної енергетики міцно пов'язані з огляду на три основні